



Riny in Boeken

Beste mensen,

Op paaszaterdag hebben we in een volle boekhandel de boekenweek 2008 afgesloten met pianomuziek, zang en poëzie. Het thema ouderdom van de boekenweek is een breed thema en de teksten die gezongen of gelezen werden waren soms zeer luchtig, soms dramatisch van aard! Sommige teksten noodden uit tot een innerlijke beschouwing. Nu konden we dat laatste goed vermijden door met een glaasje wijn onze innerlijke onrust weg te spoelen, maar we ontkomen er toch niet aan om zo nu en dan over de zin van het leven na te denken. En anders worden we hiertoe wel verplicht door de "maand van de filosofie". Het boekenvak heeft een aantal jaren geleden besloten dat in de maand april het thema "filosofie" extra aandacht behoeft.

Dit jaar is het thema "de stad versus het platteland"

Onze wereld is in een snel tempo aan het verstedelijken.

In 2008 woont voor het eerst in de geschiedenis meer dan de helft van de wereldbevolking in een stad. In Nederland is dat al sinds 2001 zo. De vraag is waar deze trek naar de stad toe leidt.

Verder in dit nummer:

- Noud Bles: Van boeken bezeten
Knielen op een bed Russische violen
- Expositie Gerrie Hoogveld
- Willem Bosma: Evolutie
- Paul Troost: Het leven als kunstwerk
- Colofon



Staat de stad voor ontplooiing, cultuur en banen of voor segregatie, anonimiteit, criminaliteit en vereenzaming?

De weekendkranten hebben er bij het begin van deze themamaand uitgebreid aandacht aan besteed.

Als inwoner van Lingewaard, met de 2 grote broers Arnhem en Nijmegen op fietsafstand maar toch nog met voldoende "lebensraum" om me heen, denk ik dat we van 2 werelden het beste kunnen kiezen. Uiteindelijk moet je toch je eigen leven invulling en betekenis geven.

Joep Dohmen die het essay van de maand van de filosofie schreef heeft dit ook als thema genomen. "Waarom zou niet iedereen van zijn leven een kunstwerk maken?" Deze vraag van Foucault heeft hem geïnspireerd om een pleidooi op papier te zetten waarin hij pleit voor een nieuwe publieke moraal.

Alleen maar goed volgens mij, in deze tijd van verwarring in Nederland. Het essay kost 4,95 en ligt bij ons in de boekhandel.

Ik wens iedereen deze maand veel "lente"!

Groetjes,
Riny Polman

Knielen op een bed Russische violen

Wist Jan Siebelink dat bijna honderd jaar geleden in Rusland een voorloper rondliep van de hoofdpersoon van zijn veelgelezen en bejubelde roman in de persoon van de toen en daar niet minder befaamde en zeker niet minder geliefde auteur Lev Nicolajevitsj Tolstoj? Sinds de verschijning van Jay Parini's *Het laatste station* in het najaar van 2007 kunnen de verschillen en overeenkomsten door iedere lezer worden nagegaan. Maar meer nog dan een snoepje voor de vele Siebelinkfans vestigt *Het laatste station* onze aandacht op het unieke karakter en het bijzondere leven van de grootmeester in de klassieke Russische literatuur dat in zijn bizarre levenseinde een zeldzaam literaire ontknopning vond.

Het boek vangt aan bij het begin van het jaar 1910. Tolstoj is 81 jaar oud, de boeken waarmee hij zich onsterfelijk heeft gemaakt, zijn al decennia geleden verschenen: *Oorlog en Vrede* in 1869 en *Anna Karenina* in 1877. De *Kreuzersonate* dateert uit 1889, maar deze novelle weerspiegelt al wat in Tolstojs laatste levensjaren allesbepalend zal zijn: de strijd tussen hoofd en hart, tussen man en vrouw, tussen de aristocratische wereld waar hij, graaf Tolstoj, uit voortkomt en de wereld van de principiële maatschappijverbeteraars annex nieuwe, zelfbenoemde religieuze secteleiders. Tolstojs echtgenote, de 16 jaar jongere Sofja Andrejevna, is de aanvoerder van de behoudende aristocratie die strijdt voor eigen- en familiebelang. Haar grote tegenstrever is Vladimir Grigorevitsj Tsjertkov, de leider van de Tolstojanen die zich zuiverder in de leer toont dan de grondlegger en naamgever zelf. Beiden werven om de exclusieve aandacht van de oude Tolstoj (die nog slechts op God is gericht) en beiden doen dat met alle middelen. Sofja met inzet van elk denkbare vrouwelijke list, wie niet voor haar is, is tegen haar. Tsjertkov is een geslepen intrigant, vals, vilein en wreed als hem dat uitkomt voor de goede zaak. Wie wel eens gehoord heeft over de vlucht van de 82-jarige Tolstoj, weg van Sofja die met haar wantrouwen en hysterische aanvallen zijn leven tot een onleefbare hel heeft gemaakt, over de ziekte van de oude schrijver in de trein en over zijn sterfbed in de logeerkamer van de stationschef in Astapovo, een vlek in Ruslands eindeloos lege binnenland, zo'n vijfhonderd kilometer onder Moskou, wie er wel eens iets over heeft gehoord en over die periode het fijne wil weten, treft in Jay Parini's *Het laatste station* een betrouwbare en meeslepend geschreven kroniek. De roman stoelt op dagboeken van alle betrokkenen, inclusief de wereldvreemde, stokoude hoofdpersoon en geeft allen, elk op de beurt, in vele hoofdstukken het woord. Voor zover ik kan nagaan kloppen de opgevoerde feiten en lijken de personages getekend naar het leven van

toen. Tolstoj die in 1881 de bekering onderging die hem van levensgenietende avonturier een Rusland en alle Russen verlossende heiland maakte, noem ik zonder twijfel een voorloper en wegbereider van de na hem komende garde revolutieprekende communisten. Slogans als 'godsdienst is opium voor het volk' en 'bezit is diefstal' komen uit Tolstojs geest, resp. pen. Hij die het liefst zijn hele rijkdom aan de straatarme boerenfamilies wilde schenken, maakt mee dat zowel zijn echtgenote als de Tolstojanenleider op leven en dood strijden om de rechten op zijn verzamelde uitgaven. Uit de verzamelde geschriften lezen we vandaag alleen nog zijn literaire werk, dat telkens in nieuwe vertalingen wordt uitgebracht.

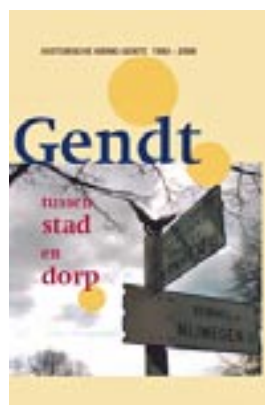
Vorig jaar verscheen van de gelauwerde vertaler Arthur Langeveld een nieuwe editie van *De dood van Ivan Iljitsj*. Wie na *Het laatste station* de stem van de grote meester zonder bijgeluiden wil horen en het tot zich nemen van de grote romans nog even uitstelt (maar niet afstelt), maakt met *De dood van Ivan Iljitsj* een uitgelezen keus.

Noud Bles

Jay Parini: *Het laatste station*, Uitgeverij Meulenhoff € 18,90

Verkrijgbaar van Lev (Leo) Tolstoj:
Anna Karenina, Uitgeverij Veen € 15,-
Idem, Rainbow pocket 205 € 10,-
Oorlog en vrede (onverkort, dl 3 en 4 Verzamelde Werken) Uitgeverij Van Oorschot € 85,-
Idem (verkorte oerversie) Ambo € 46,50
De dood van Ivan Iljitsj, Uitgeverij Meulenhoff € 16,90
Idem, Uitgeverij Wereldbibliotheek € 25,50
De kozakken, Uitgeverij Wereldbibliotheek € 36,50
Kindertijd, Jeugdijaren, Jongelingschap, Rainbow pocket 839 € 8,-

Aanbevolen boeken



Evolutie

Zelfs de angsten van een lezer vervagen met de tijd. Een aantal jaren geleden durfde ik amper een nieuw boek op te pakken zonder bang te zijn voor inktvlekken, ezelsoren en haarscheurtjes in de rug. Ik huiverde voor glanzende kaften, want hierop laat je al snel een vette vingerafdruk achter. Vlug wegvegen met de manchet van je jas zodat je zeker was van een onaangetast exemplaar voor de volgende geïnteresseerde. Ik keek hierbij altijd schichtig om me heen, terwijl andere klanten hun aandacht richtten op alles behalve mij. Ik verkeerde in een nieuwsgierige en onzekere toestand van een kind dat iets nieuws leert. Boeken koop ik namelijk nog niet eens zo heel lang. Het is minder dan tien jaar geleden dat ik een klasgenoot een roman zag kopen om het thuis of onderweg in de trein tot zich te nemen. Zoiets was mij vreemd en het heeft daarna nog een paar weken geduurd voordat ik zelf met een boek bij de kassa stond.

En dan moet je het gaan lezen. Best een moeilijke opgave als je bedenkt dat ik niet van gebruikerssporen hield. Zelfs niet nu het van mij was en ik het niet terug hoefde te leggen. Hoe lees

je als je de pagina's net niet ver genoeg om kunt slaan en geen druk mag uitoefenen op het hart van het boek om te voorkomen dat het zelfstandig open blijft liggen? En hoe houd je het vast? In heb tot op dit moment nooit bewust ingezien dat ik het mijzelf op deze manier onnodig moeilijk maakte en dat zich daardoor een evolutie heeft voltrokken. Langzaam ben ik van het ene uiterste naar het andere gegleden. Als ik ben aanbeland bij de laatste pagina van een boek en mijn vingers de laatste regels voelen, bekijk ik het geheel en constateer ik - op basis van een veeg hier en daar, een paar piepkleine ezelsortjes, soms een druppel koffie en het kleurverschil van enkele pagina's - dat het verhaal tot een goed einde is gekomen. Daarmee bedoel ik dat ik het van a tot z heb gelezen en het met een tevreden gevoel terug in de boekenkast kan zetten. Ik ben één met het verhaal. Bovendien is geen enkele boekhandel bereid het boek weer in de schappen te leggen.

Willem Bosma



Expositie

van schilderijen van Gerrie Hoogveld uit Herveld bij ons in de Boekhandel. zie ook www.gerriehoogveld.com

Horizon van Gerrie Hoogveld

Aanbevolen boeken



Het leven als kunstwerk

Als u mij binnenkort aandachtig speurend met de neusgaten wijd geopend door de straten ziet gaan, weet dan dat ik een nieuwe dimensie van het leven beproef. Wat is het geval? Door mijn toenemende drang om maar vooral niets van het leven te missen meldde ik mij onlangs bij een KNO-arts met het verzoek te onderzoeken waarom ik mijn levenlang zo goed als niets heb kunnen ruiken. “Shit” roepen mijn metgezellen als we door Amsterdam lopen en zij van tientallen meters afstand al een coffeeshop ruiken. “Shit”, denk ik dan, “die geur ken ik niet”. Dat een scheet stinkt, heb ik van horen zeggen. Dus laat er gerust een als ik in de buurt ben. Wat voor wereld zou er na een neusoperatie voor me opengaan?

Het activeren van mijn neusholtes om voor gasvormige, chemische prikkels, ook wel geuren genoemd, ontvankelijk te zijn, is ook geïnspireerd door de oproep van filosoof Joep Dohmen om van je leven een kunstwerk te maken. De theorie beschrijft hij in *Het leven als kunstwerk* dat hij schreef voor de Maand van de Filosofie. Ik ben al een stap verder en zet mijn reukorgaan in om die kunst te beoefenen.



In *Het leven als kunstwerk* memoreert Dohmen het onbehagen in de moderne cultuur. Zowel links als rechts front tegenwoordig de wenkbrauwen bij de hufteigheid die de hedendaagse mens binnenskamers en in de publieke ruimte maar al te vaak tentoonspreidt. Terug naar de waarden van de jaren vijftig lost volgens Dohmen niets op; dat zou een teken van creatieve en intellectuele armoede zijn.

In navolging van de Franse

wijsgeer Michel Foucault stelt hij daarom voor van ieders leven een persoonlijk kunstwerk te maken.

Dohmen heeft vele voorgangers die zich aan een dergelijke exercitie hebben gewaagd. Al in de jaren zeventig, in de hoogtijdagen van het ik-tijdperk waarin het allemaal met het zo vermaledijde *dikke-ik* begon, zette psycholoog en kunstenaar Henk Jurriaans zichzelf in het Amsterdamse Stedelijk Museum te kijk. Hij liet zijn opgeblazen ego daar een aantal dagen door de meesmullende meute en vooral door zijn vele vriendinnen adoreren.

Voor Dohmen behelst de levenskunst wat meer dan dit soort egotripperij. Begrijp ik Dohmen en de vakgenoten die hij in zijn boek citeert, goed, dan zal er gewerkt moeten worden. Levenskunst is een continue arbeid die pas eindigt als de laatste adem uitgeblazen is. Het is een ambacht, waarbij deugden als concentratie, discipline, geduld en toewijding onontbeerlijk zijn. En natuurlijk

een ontwikkelde neus om bij de zoektocht het juiste spoor te volgen.

De levenskunstenaar zoals wij die tegenwoordig kennen, is allesbehalve de ware: die legt te veel de nadruk op het zelf maken van keuzes. “De huidige neoliberale moraal van zelfbeschikking leidt tot gruwelijke zelfoverschatting, oppervlakkige relaties en tal van verkeerde levenshoudingen”, vindt Dohmen die zich haast op te merken dat we belangrijke verworvenheden van de moderniteit, zoals de unieke waarde van het individu, in ere moeten houden.

Wat stelt de nieuwe cultuur van het zelf, die Dohmen voor ogen staat voor? Hij vergelijkt die met jazzimprovisaties waarin musici hun spel op elkaar afstemmen. Dat vraagt om een cultuur van zelfreflectie die ons leert waarom we bijvoorbeeld onze neus achternalopen, dat vereist voortdurend inspelen op de mensen om ons heen. Nogal vaag natuurlijk en daarom citeert Dohmen graag Albert Camus: “Het valt niet mee om te worden wie je bent”. Dohmen worstelt 219 pagina’s lang met het begrip levenskunst en hij komt er niet echt uit. Dat kan ook niet anders. Er is geen kant-en-klaar recept dat ons voorhoudt hoe we ons leven moeten inrichten. Maar zoals we het nu doen, klopt het volgens Dohmen van geen kant: te veel narcisme, te weinig authenticiteit en te veel quasikeuzevrijheid. Kritisch luisteren naar je innerlijke stem die ieder mens bezit, is het begin om een authentiek kunstwerk met een eigen stijl te worden. Je moet er een goede neus voor hebben.

Paul Troost

Joep Dohmen. *Het leven als kunstwerk* (à € 4,95)

Colofon

Deze nieuwsbrief is een uitgave van Boekhandel Polman te Bommel. Ingezonden artikelen verwoorden de mening van de schrijver.

De nieuwsbrief geeft nieuws en activiteiten over de wereld van ‘het geschreven woord’ in het algemeen en over onze boekhandel in het bijzonder.

Daarnaast willen we een podium zijn voor mensen die van boeken en literatuur houden. Dus indien u een stukje wilt schrijven voor de nieuwsbrief, aarzel dan niet!

De nieuwsbrief is gratis af te halen in de winkel.

Vanzelfsprekend wordt onze nieuwsbrief ook op onze website gepubliceerd.

Bijdragen van:

- Noud Bles
- Paul Troost
- Riny Polman
- Willem Bosma

Eindredactie:

- Frans Polman

Informatie:

Boekhandel Polman
Dorpsstraat 42

6681 BN Bommel

T: 0481 - 453 145

F: 0481 - 454 419

W: www.boekhandelpolman.nl

E: info@boekhandelpolman.nl